

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 22.6.2006
KOM(2006) 322 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO,
KOMITETU REGIONÓW I
EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO**

**Trzecie sprawozdanie w sprawie praktycznych przygotowań do przyszłego rozszerzenia
strefy euro**

{SEC(2006) 785}

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP.....	3
2.	STAN PRZYGOTOWAŃ NA POZIOMIE KRAJOWYM	4
2.1.	Przygotowania w Słowenii.....	4
2.1.1.	Ogólne ramy.....	4
2.1.2.	Sektor finansowy i przedsiębiorstwa	4
2.1.3.	Administracja publiczna.....	5
2.1.4.	Konsumenci i ogół społeczeństwa	5
2.1.5.	Wniosek.....	7
2.2.	Przygotowania w pozostałych państwach członkowskich.....	7
2.2.1.	Docelowe terminy przyjęcia euro przez poszczególne kraje	7
2.2.2.	Ogólne ramy przygotowań praktycznych	8
2.2.3.	Przygotowania obejmujące sektor finansowy lub powiązane z wymianą środków pieniężnych na euro.....	9
2.2.4.	Przygotowania dotyczące ogółu przedsiębiorstw	10
2.2.5.	Potrzeba porozumień pomiędzy sprzedawcami detalicznymi a konsumentami w zakresie stabilnych cen.....	11
2.2.6.	Administracja publiczna.....	12
2.2.7.	Działalność komunikacyjna	12
2.2.8.	Wniosek.....	13
3.	NASTAWIENIE OPINII PUBLICZNEJ W NOWYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH.....	13
	ANNEX 1 - Preparations at Community level.....	15
	ANNEX 2 – List of relevant changeover characteristics	18
	ANNEX 3 – Table: State of practical preparations (June 2006).....	20
	ANNEX 4 - Euro coins designs of the future national sides of Slovakia	30
	ANNEX 5 - State of public opinion in the recently acceded Member States	31

Trzecie sprawozdanie w sprawie praktycznych przygotowań do przyszłego rozszerzenia strefy euro

1. WSTĘP

Strefa euro składa się obecnie z dwunastu państw członkowskich UE. Przystąpienie państwa członkowskiego do strefy euro jest uzależnione od spełnienia przez to państwo kryteriów konwergencji z Maastricht określonych w traktacie. Stopień, w jakim różne państwa spełniły wymogi formalne pozwalające im przyjąć euro, podlega ocenie Komisji i Europejskiego Banku Centralnego w ramach systematycznie sporządzanych sprawozdań o konwergencji.¹ Dania i Zjednoczone Królestwo posiadają specjalne klauzule „opt-out” dające im możliwość nieprzystępowania do strefy euro, natomiast pozostałe jedenaście państw to „państwa członkowskie objęte derogacją”², od których oczekuje się przyjęcia euro z chwilą spełnienia wymaganych warunków.

Poza spełnieniem kryteriów przystąpienia, wprowadzenie euro wymaga starannego zaplanowania i szeroko zakrojonych przygotowań praktycznych z udziałem sektora publicznego i prywatnego, a także ogółu społeczeństwa. Komisja zobowiązała się do regularnego składania sprawozdań o stanie przygotowań, przynajmniej raz do roku lub gdy tylko będzie to uzasadnione rozwojem wydarzeń. Sprawozdania o stanie praktycznych przygotowań nie są powiązane ze sprawozdaniami o konwergencji. Pierwsze i drugie sprawozdanie w sprawie praktycznych przygotowań do przyszłego rozszerzenia strefy euro³ przyjęto odpowiednio w listopadzie 2004 r. i w listopadzie 2005 r.

Z uwagi na prawdopodobne rozszerzenie strefy euro o Słowenię w dniu 1 stycznia 2007 r., niniejsze sprawozdanie sporządzono we wcześniejszym terminie. Zwraca się w nim szczególną uwagę na przygotowania trwające w tym państwie członkowskim. W bardziej ogólnym wymiarze sprawozdanie koncentruje się na stanie przygotowań praktycznych na poziomie krajowym. Przygotowania na poziomie wspólnotowym podsumowane są w załączniku 1.

¹ Ostatnie sprawozdania Komisji o konwergencji przyjęto w dniu 16 maja 2006 r. na wniosek Litwy (COM(2006) 223) oraz Słowenii (COM(2006) 224). Komisja wyda następne stałe sprawozdanie o konwergencji jesienią 2006 r. Sprawozdanie EBC o konwergencji przyjęto w dniu 15 maja 2006 r. na wniosek Litwy i Słowenii.

² Dziesięciu krajom, które przystąpiły do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r. nadano status państw członkowskich objętych derogacją na mocy art. 4 traktatu o przystąpieniu. Szwecja uzyskała status państwa członkowskiego objętego derogacją w maju 1998 r.

³ COM(2004) 748 z dnia 10 listopada 2004 r. oraz COM(2005) 357 z dnia 4 listopada 2005 r.

2. STAN PRZYGOTOWAŃ NA POZIOMIE KRAJOWYM^{4 5}

2.1. Przygotowania w Słowenii

2.1.1. Ogólne ramy

Słowenia planuje wprowadzić euro w dniu 1 stycznia 2007 r.

Generalny plan prowadzenia euro w Słowenii został przyjęty przez Bank Słowenii i rząd tego kraju w styczniu 2005 r., po czym został zaktualizowany w dniu 2 lutego 2006 r. Przewiduje on scenariusz „big-bang”, w przypadku którego okres podwójnego obiegu przedłuża się do 14 dni, zamiast przewidywanych pierwotnie 7 dni.

2.1.2. Sektor finansowy i przedsiębiorstwa

Jeśli chodzi o wymianę środków pieniężnych, sprzedawcy detaliczni będą wydawać resztę wyłącznie w euro począwszy od dnia wprowadzenia euro.⁶ Określono szczegółowe uzgodnienia w zakresie zaopatrywania banków w banknoty i monety euro⁷, tj. zaopatrywanie w monety euro rozpocznie się w dniu 1 września 2006 r. a w banknoty euro w dniu 11 grudnia 2006 r. Zaopatrywanie sprzedawców detalicznych i innych podmiotów gospodarczych za pośrednictwem banków w monety i banknoty euro przewiduje się na okres odpowiednio począwszy od dnia 1 i 11 grudnia 2006 r. Firmy i sprzedawcy detaliczni otrzymają paczkowane zestawy monet z odpowiednią strukturą nominalów na potrzeby transakcji gotówkowych w początkowym okresie. Ogółowi społeczeństwa udostępni się 150 000 zestawów-starterów z monetami za pośrednictwem banków komercyjnych począwszy od dnia 15 grudnia 2006 r. Tę stosunkowo niewielką liczbę zestawów-starterów warto byłoby zwiększyć, aby dostarczyć większej liczbie gospodarstw domowych monety euro przed dniem wprowadzenia euro.

W drugiej połowie 2006 r. sektor bankowy dokona aktualizacji oprogramowania i bankomatów, tak aby banknoty tolerowane można było wycofać do 31 grudnia 2006 r., natomiast począwszy od 1 stycznia 2007 r. z bankomatów wypłacać będzie można jedynie banknoty o nominale 10 i 20 euro. Jako że obecnie przewiduje się, że jedynie 60 do 70% bankomatów będzie wydawać banknoty euro począwszy od 1 stycznia 2007 r., potrzebne są dalsze starania w celu osiągnięcia całkowitego i terminowego przejścia na euro. Ponadto należy zadbać o to, by godziny urzędowania banków przedłużono w okolicach dnia wprowadzenia euro. Oprócz tego należy przyjąć konkretne środki w celu rozwiązania kwestii masowego napływu środków pieniężnych w walucie krajowej w pierwszych dniach po wprowadzeniu euro.

⁴ W oparciu o informacje zebrane do dnia 9 czerwca 2006 r.

⁵ Patrz również załącznik 2, w którym podsumowano niektóre istotne aspekty wymiany waluty krajowej na euro, oraz załącznik 3, w którym przedstawiono synoptyczny przegląd stanu przygotowań w przedmiotowych państwach członkowskich.

⁶ Dzień wprowadzenia euro, czyli dzień, w którym w danym państwie członkowskim wprowadza się banknoty i monety euro określa się z j. ang. mianem „€-day”. W ramach scenariusza „big-bang” wprowadzenie euro w gotówce zbiega się z wprowadzeniem euro jako waluty.

⁷ Zaopatrzenie instytucji kredytowych w banknoty i monety euro przez krajowe banki centralne przed dniem wprowadzenia euro określa się z j. ang. mianem „frontloading”. Natomiast przekazywanie przez instytucje kredytowe otrzymanych banknotów i monet euro sprzedawcom detalicznym i innym podmiotom gospodarczym i ewentualnie ogółowi społeczeństwa przed dniem wprowadzenia euro określa się z j. ang. jako „sub-frontloading”

Jeśli chodzi o banki komercyjne, piątek 29 grudnia 2006 r. będzie ostatnim dniem roboczym obsługi w tolarach. Od dnia 30 grudnia 2006 r. do dnia 2 stycznia 2007 r. banki nie będą przeprowadzały transakcji dla klientów, ale dokonają przestawienia systemów w celu przygotowania się do przyjmowania płatności gotówkowych i bezgotówkowych w euro począwszy od pierwszego dnia roboczego 2007 r. Zgodnie z Ustawą o podawaniu cen jednocześnie w tolarach i w euro, która weszła w życie dnia 26 listopada 2005 r., podawanie cen towarów i usług w dwóch walutach jest obowiązkowe od dnia 1 marca 2006 r. Do momentu nieodwołalnego ustalenia kursu przeliczeniowego zamiast kursu wymiany stosuje się główny kurs MKW. Ustawa przewiduje dużą liczbę wyjątków od wymogu podawania cen w dwóch walutach, np. dla stacji benzynowych, małych przedsiębiorstw i rolników sprzedających towary użytkownikom końcowym, dla sprzedaży katalogowej, sprzedaży mięsa, ryb i chleba, książek i innych artykułów publikowanych oraz automatów.

W odniesieniu do przejścia rynków kapitałowych na euro, aktualizacja planu wymiany waluty krajowej na euro przewiduje przeliczenie kapitału zakładowego, denominację papierów wartościowych i zmiany do Ustawy o spółkach, które są obecnie w przygotowaniu.

2.1.3. Administracja publiczna

Projekt Ustawy o wprowadzeniu euro przesłano EBC do zaopiniowania w dniu 3 maja 2006 r. Ustawa ta m.in. przewiduje zasady przejścia na euro, określa okres podwójnego obiegu i okres wymiany banknotów i monet tolarowych na euro, jak również reguluje przeliczenie długu publicznego. Zmiany do Ustawy o podatku od wynagrodzeń przyjęto w grudniu 2005 r., natomiast zmiany do Ustawy o Banku Słowenii, Ustawy o transakcjach płatniczych, Ustawy o wykroczeniach oraz do Ustawy o Spółkach przyjęto w kwietniu 2006 r. Projekt zmiany Ustawy o zabezpieczeniach przedłożono parlamentowi w kwietniu 2006 r. Kwestie podatkowe zostaną uregulowane w specjalnym rozporządzeniu wykonawczym. Określi ono m.in. walutę, w której podatnicy muszą składać deklaracje podatkowe po dniu wprowadzenia euro za okresy przed tą datą. Należy zadbać o to, by kwoty podatkowe jak również inne kwoty pieniężne (np. w zasadach regulujących ubezpieczenia społeczne), które muszą być dopasowane do dogodnych kwot w euro, były dostosowywane na korzyść obywatela, stanowiąc dobry przykład dla przedsiębiorstw celem zapewnienia stabilności cenowej.

W celu uniknięcia znacznej podaży środków pieniężnych w walucie krajowej bezpośrednio przed dniem wprowadzenia euro, data wypłaty emerytur, zwykle wypłacanych w gotówce, ulegnie przesunięciu z dnia 29 grudnia na dzień 22 grudnia 2006 r.

Wybrano osiem projektów rewersów narodowych monet euro. Ponieważ Słowenia nie posiada mennicy państwowej, monety euro będą bite za granicą. Na producenta wybrano Mennicę Finlandii. W lutym 2006 r. Minister Finansów Słowenii podpisał Porozumienie z państwami członkowskimi strefy euro i Komisją Europejską w sprawie uruchomienia produkcji monet euro i zadań przygotowawczych przed uruchomieniem produkcji.

2.1.4. Konsumenci i ogół społeczeństwa

W celu uniknięcia wzrostu cen przy okazji wprowadzenia euro, Stowarzyszenie Konsumentów Słowenii we współpracy z Urzędem Statystycznym Republiki Słowenii monitoruje zmiany cen w sektorze detalicznym dla konkretnych towarów i usług. Stowarzyszenie ogłosiło, że opublikuje w środkach masowego przekazu nazwiska sprzedawców detalicznych, którzy w okresie wymiany waluty krajowej na euro nadmiernie podniosą ceny.

Aby zapewnić pełną skuteczność takich środków, musi im towarzyszyć umowa pomiędzy sprzedawcami detalicznymi i konsumentami, w której sprzedawcy detaliczni zobowiążą się sami do uczciwych praktyk dotyczących podwójnego podawania cen oraz do tego, że nie wykorzystają wprowadzenia euro jako okazji do nadmiernego zwiększenia cen. Umowę taką można by ewentualnie uzupełnić akcją „uczciwy handlowiec”, w ramach której sprzedawcy detaliczni przestrzegający postanowień umowy otrzymaliby etykiety lub nalepki umożliwiające im zasygnalizowanie ich zaangażowania na rzecz przejrzystej i uczciwej polityki cenowej.

W dniu 8 listopada 2005 r. Słowenia i Komisja Europejska zawarły Umowę o partnerstwie dotyczącą działalności Słowenii w zakresie komunikacji i informacji o euro. W pierwszym etapie (czerwiec 2005 r. - marzec 2006 r.) zainicjowano niektóre istotne działania, na przykład w dniu 15 lutego 2006 r. utworzono specjalną krajową stronę internetową poświęconą wymianie waluty krajowej na euro, ogłosił społeczeństwu udostępniono bezpłatną linię telefoniczną, przygotowano pierwszą publikację o charakterze informacyjnym („Nadchodzi euro”) i planuje się przesłanie jej do wszystkich gospodarstw domowych, oraz wybrano tożsamość korporacyjną pod hasłem „Euro - dla nas wszystkich”. We współpracy z Komisją Europejską w marcu 2006 r. zorganizowano seminarium dla dziennikarzy oraz konferencję. Dnia 12 czerwca 2006 r. w Lublanie odbyła się wystawa pt. „Geneza monety euro”.

Słowenia uczestniczy w programie twinningowym z Niderlandami w celu wykorzystania holenderskich doświadczeń w zakresie komunikacji w sprawie euro.

Według badań Eurobarometru z kwietnia 2006 r. społeczeństwo słoweńskie należy do najbardziej entuzjastycznie nastawionych do wprowadzenia euro w grupie nowych państw członkowskich.

Tabela 1

Odsetek respondentów ...	w Słowenii	w nowych państwach członkowskich (średnio)
... spodziewających się pozytywnych skutków wprowadzenia euro dla ich kraju	58%	52%
... którzy osobiście cieszą się z tego, że euro zastąpi/mogłoby zastąpić walutę krajową	64%	48%
... którzy czują się dobrze poinformowani o euro	80%	37%
... którzy sądzą, że wprowadzenie euro spowoduje wzrost inflacji	65%	46%
... którzy obawiają się nadużyć w zakresie cen w okresie przejścia na euro	70%	74%

2.1.5. Wniosek

Praktyczne przygotowania Słowenii do wprowadzenia euro wydają się być na etapie zaawansowanym i obejmować większość istotnych aspektów procesu wymiany waluty krajowej na euro. Potrzebne są dalsze działania w zakresie środków budowy zaufania konsumentów, w związku z czym należy jak najszybciej zawrzeć umowę pomiędzy sprzedawcami detalicznymi i konsumentami w sprawie stabilnych cen. W celu zapewnienia szybkiego i sprawnego zaopatrzenia obywateli w euro w gotówce począwszy od dnia wprowadzenia euro, odsetek bankomatów przestawionych na wydawanie banknotów euro powinien być wyższy niż obecnie przewidziany i zbliżyć się do 100%. Ponadto można by zwiększyć liczbę zestawów-starterów dla ogółu społeczeństwa. Godziny urzędowania banków należy przedłużyć w okolicach dnia wprowadzenia euro.

2.2. Przygotowania w pozostałych państwach członkowskich

2.2.1. Docelowe terminy przyjęcia euro przez poszczególne kraje

Zgodnie z pierwotnymi planami Estonii, dzień 1 stycznia 2007 r. był docelowym terminem wprowadzenia euro. Jednak w toku 2006 r. stało się to jasne, że Estonia nie będzie w stanie spełnić kryteriów konwergencji z Maastricht w terminie. W dniu 27 kwietnia 2006 r. rząd estoński podjął zatem decyzję o przesunięciu docelowego terminu na dzień 1 stycznia 2008 r.

Litwa również planowała przyjęcie euro w dniu 1 stycznia 2007 r. i zwróciła się o ocenę konwergencji w dniu 16 marca 2006 r. W Sprawozdaniu o konwergencji sporządzonym przez Komisję, które przyjęto w dniu 16 maja 2006 r., stwierdzono jednakże, że kraj ten na obecnym etapie nie spełnia niezbędnych warunków do przyjęcia euro. Litwa nie będzie zatem w stanie wprowadzić euro w terminie pierwotnie planowanym przez rząd.

Cypr i Malta mają ambicję przyjąć euro w dniu 1 stycznia 2008 r. Łotwa miała pierwotnie ten sam termin docelowy, ale władze łotewskie ogłosiły niedawno, że będą musiały przełożyć przejście na euro. Słowacja planuje przyjąć euro w dniu 1 stycznia 2009 r. a Republika Czeska i Węgry w dniu 1 stycznia 2010 r. Polska i Szwecja nie przedstawiły żadnego terminu docelowego. W Szwecji przygotowania praktycznie utknęły w martwym punkcie od czasu negatywnego wyniku referendum z dnia 14 września 2003 r. Aktualna sytuacja dotycząca krajowych terminów docelowych jest podsumowana w Tabeli 2.

Tabela 2

Termin docelowy	Państwa członkowskie
1 stycznia 2007 r.	Słowenia
1 stycznia 2008 r.	Estonia, Cypr, Malta
1 stycznia 2009 r.	Słowacja
1 stycznia 2010 r.	Republika Czeska, Węgry
Do (ponownego) określenia	Łotwa, Litwa, Polska, Szwecja

Niepewność w sprawie dokładnej daty wprowadzenia jednolitej waluty w każdym poszczególnym państwie członkowskim nieodłącznie wiąże się z opartym na określonych zasadach mechanizmem ustanowionym w Traktacie z Maastricht, który wymaga pozytywnej oceny szeregu kryteriów konwergencji zanim danemu krajowi wolno będzie przyjąć euro, a zatem jest nieunikniona. Ten sam problem dotyczył krajów, które przystąpiły do strefy euro w przeszłości.

Nie należy wyolbrzymiać skutków odłożenia wprowadzenia euro. Pomimo związanej z tym niepewności, wyznaczenie (i ewentualne ponowne wyznaczenie) wiarygodnego terminu docelowego pozostaje bardzo ważnym instrumentem wspierania procesu konwergencji ponieważ motywuje to wszystkich zainteresowanych uczestników i sektory oraz pomaga w zakończeniu praktycznych przygotowań w terminie. Rozszerzenie pierwotnych ram czasowych należy zatem wykorzystać w celu poprawy poziomu trwających przygotowań i zakończenia ich.

Mając na uwadze niski poziom poparcia społecznego zarejestrowany w ostatnim sondażu opinii publicznej, stosownym wydaje się zainwestowanie większej ilości czasu i środków w komunikację w sprawie wymiany waluty krajowej na euro. W czasie dyskusji z państwami członkowskimi na temat ich strategii komunikacyjnej, Komisja zaleciła uwzględnienie ewentualnego przesunięcia docelowego terminu poprzez opracowanie „planu B”. W ramach tego Estonia przyjęła aktualizację swojej strategii komunikacyjnej w dniu 18 maja 2006 r. Również Litwa rozpoczęła aktualizację i rewizję swojej strategii komunikacyjnej.

Niektóre państwa jak dotąd powstrzymywały się od wyznaczenia terminu docelowego przyjęcia euro, głównie dlatego, że są zdania, iż upłynie jeszcze kilka lat zanim będą mogły spełnić kryteria konwergencji z Maastricht. Jednak nawet w tych krajach podmioty publiczne i prywatne są wyraźnie zainteresowane tym, by już rozpocząć przygotowania. Być może w pierwszej kolejności będą musiały zebrać informacje o sposobach wprowadzenia euro i skutkach tej operacji dla ich działalności. Ponadto konieczne prace przygotowawcze do wprowadzenia euro wymagają wcześniejszego zaplanowania. Wreszcie, wdrażanie ekonomicznie uzasadnionych przygotowań do wymiany waluty krajowej na euro powinno rozpocząć się jak najwcześniej. Przykładowo, w każdym przypadku gdy istnieje potrzeba opracowania lub nabycia nowego systemu finansowego bądź księgowego, rozsądnym posunięciem byłoby upewnienie się, że wszystkie tego typu systemy są w pełni kompatybilne z euro i nie potrzebują żadnych dalszych aktualizacji na późniejszych etapach. Podobnie poważne przeglądy istniejących systemów mogą stać się okazją do niezwłocznego zapewnienia kompatybilności z euro niskim kosztem.

2.2.2. Ogólne ramy przygotowań praktycznych

Cztery kraje (Estonia, Litwa, Słowenia i Słowacja) przyjęły plany wymiany waluty krajowej na euro już w 2005 r. Zarówno Estonia jak i Słowenia uaktualniły swoje plany na początku 2006 r. W lutym 2006 r. rząd łotewski przyjął plan wymiany waluty krajowej na euro. Cypr i Malta, które wyznaczyły dzień 1 stycznia 2008 r. jako termin docelowy, zdecydowanie muszą przyspieszyć przygotowania. Na Cyprze krajowy komitet doradczy przyjął projekt planu wymiany waluty krajowej na euro, który jednak nie został jeszcze przyjęty przez Radę Ministrów. Przyjęcie planu jest pilnie wymagane w celu zapewnienia konkretnych i terminowych wytycznych dla podmiotów publicznych i prywatnych. Na Malcie rząd przyjął pierwszy kompleksowy plan wymiany waluty krajowej na euro dopiero w dniu 12 czerwca 2006 r., a zatem jego wdrożenie musi się odbyć w szybkim tempie.

Przygotowania praktyczne w Republice Czeskiej są nadal na etapie wstępnym. Rząd przyjął porozumienia instytucjonalne dla wprowadzenia euro w Republice Czeskiej w dniu 23 listopada 2005 r. Dokument opisuje ramy instytucjonalne wymiany waluty krajowej na euro i ma stanowić podstawę dla opracowania planu wymiany waluty krajowej na euro. Jeśli chodzi o przygotowania praktyczne na Węgrzech i w Polsce nie wydarzyło się nic nowego.

Jeśli chodzi o powołanie rady ds. wymiany waluty krajowej na euro odpowiedzialnej za przygotowanie i koordynację przejścia na euro, siedem państw członkowskich ustanowiło organ koordynacyjny jeszcze przed przyjęciem poprzedniego sprawozdania w ubiegłym roku. W dniu 23 listopada ubiegłego roku, czeskiego ministra finansów mianowano krajowym koordynatorem wprowadzenia euro, natomiast w dniu 20 lutego 2006 r. powołano krajową grupę koordynacyjną w sprawie wprowadzenia euro.

2.2.3. Przygotowania obejmujące sektor finansowy lub powiązane z wymianą środków pieniężnych na euro.

Doświadczenie pokazuje⁸, że uzgodnienia w zakresie zaopatrzenia w monety i banknoty euro⁹ odgrywają kluczową rolę w znacznym przyspieszeniu wymiany środków pieniężnych na euro i skróceniu okresu podwójnego obiegu, gwarantując niezwłoczne stosowanie banknotów i monet euro począwszy od pierwszego dnia. W tym kontekście należy zauważyć, że niezbędne jest natychmiastowe przestawienie wszystkich bankomatów z waluty krajowej na wypłatę euro w dniu wprowadzenia euro. Ponadto na wczesnych etapach wymiany środków pieniężnych należy dostarczać głównie banknoty o niskich nominałach (5 i 10 euro). Praktyka ta jest niezbędna celem zmniejszenia ilości gotówki potrzebnej sprzedawcom detalicznym do wydawania reszty klientom.

Choć prawdą jest, że euro w gotówce jest już dostępne na dużą skalę w państwach członkowskich przygotowujących się do przyjęcia euro, odsetek przedsiębiorstw i obywateli już posiadających znaczne liczby banknotów i monet euro jest prawdopodobnie dość niewielki. Stąd systematyczna akcja zaopatrywania sprzedawców detalicznych i innych stosownych firm w banknoty i monety euro jest nadal niezbędnym warunkiem udanej wymiany środków pieniężnych. W szczególności sprzedawcy detaliczni powinni być w stanie wydawać resztę wyłącznie w euro począwszy od dnia wprowadzenia euro, przyczyniając się w ten sposób do natychmiastowego wycofania posiadanych zapasów gotówki i zapewnienia społeczeństwu znacznych ilości banknotów i monet euro.

Doświadczenie pierwszej grupy państw strefy euro pokazuje, że również z zaopatrzenia ogółu społeczeństwa za pośrednictwem banków w banknoty i monety euro można wynieść istotne korzyści. Zmniejsza to presję na sprzedawców detalicznych i banki na wczesnym etapie wymiany środków pieniężnych na euro, umożliwiając w ten sposób skrócenie okresu podwójnego obiegu. Co więcej, dobrze przyjmuje to ogół społeczeństwa, którego ciekawość i zainteresowanie monetami euro z rewersem narodowym jest pobudzone. Obywatele zasadniczo czują się bardziej związani z nową walutą.

⁸ Zaopatrzenie banków a za ich pośrednictwem innych podmiotów w banknoty i monety euro stanowiło część przygotowań do wymiany środków pieniężnych we wszystkich państwach członkowskich strefy euro w 2002 r., patrz komunikat Komisji do Rady Europejskiej, Przegląd wprowadzenia banknotów i monet euro, 6.3.2002, COM(2002) 124 wersja ostateczna.

⁹ Definicja „frontloading” i „sub-frontloading” - patrz przypis 7.

Z tych samych powodów można by przewidzieć zaopatrywanie ogółu społeczeństwa w banknoty o niskich nominałach za pośrednictwem banków. W każdym razie konsumentom powinno się zdecydowanie odradzać stosowanie euro w gotówce do celów płatniczych przed dniem wprowadzenia euro. Zaopatrzenie ogółu ludności za pośrednictwem banków w banknoty i monety euro na krótko, np. 10 do 14 dni przed dniem wprowadzenia euro, powinno również zmniejszyć ryzyko przedwczesnego wprowadzenia do obiegu dostarczonych środków pieniężnych.

Należy zauważyć, że w większości krajów przewiduje się odpowiednie uzgodnienia dotyczące zaopatrywania banków, a za ich pośrednictwem innych podmiotów, w banknoty i monety euro. Okres zaopatrywania banków w banknoty i monety euro waha się od trzech miesięcy (na Litwie, ale tylko dla monet) do jednego miesiąca przed dniem wprowadzenia euro (np. na Łotwie). Jednak zazwyczaj nie przewiduje się zaopatrywania ogółu społeczeństwa za pośrednictwem banków w banknoty i monety euro (oprócz zestawów-starterów monet, które będą dystrybuowane w Słowenii). W Estonii banki proponują wymianę koron na banknoty euro po kursie wymiany i bez opłaty manipulacyjnej przynajmniej na miesiąc przed dniem wprowadzenia euro.

2.2.4. Przygotowania dotyczące ogółu przedsiębiorstw

Podawanie cen i innych kwot pieniężnych w obu walutach, tj. podawanie kwoty jednocześnie w walucie krajowej i w euro, okazało się przydatnym rozwiązaniem ułatwiającym wprowadzenie euro. Podawanie cen w obu walutach pomaga konsumentom w procesie przedstawienia myślenia na kategorii euro, a ponadto umożliwia im śledzenie ewentualnych zmian cen przed i po wprowadzeniu euro. Podawanie kwot w obu walutach jest przydatne nie tylko w sklepach (podawanie cen w obu walutach), ale również na wyciągach z rachunków bankowych, paskach wypłat, fakturach, w katalogach itd.

Choć podawanie kwot w obu walutach było dobrowolne w większości państw pierwszej grupy strefy euro (jedynie w Grecji, Austrii i Portugalii podawanie kwot w obu walutach było nakazane ustawowo) zastosowano je w praktyce na szeroką skalę. Obecnie sześć państw planuje wdrożyć (albo, jak w przypadku Słowenii, już stosuje) obowiązkowy system podawania kwot w obu walutach wymagany prawem krajowym. Choć sposoby różnią się w zależności od kraju, tego rodzaju systemy podawania kwot w obu walutach zwykle obejmują nie tylko ceny w małych i dużych sklepach detalicznych, ale również kwoty pieniężne widniejące na fakturach, w sprawozdaniach finansowych i podobnych dokumentach. Całkowity czas trwania tego obowiązku (zarówno przed jak i po dniu wprowadzenia euro) różni się znacznie w zależności od kraju, od 8 miesięcy na Litwie do 18 miesięcy w Słowacji.

Jednocześnie rozwiązanie to należy stosować zgodnie z rygorystycznymi normami, jako że w przeciwnym razie może ono przynieść skutek przeciwny do zamierzonego lub dezorientujący. W szczególności należy stosować jedynie kurs przeliczeniowy i ściśle przestrzegać zasad zaokrąglania. System podawania kwot w obu walutach powinien być jednoznaczny, łatwy do zidentyfikowania i czytelny¹⁰. Sposób wdrożenia go będzie zależał od charakteru punktu sprzedaży detalicznej, rodzaju sprzedawanego produktu, implikacji technicznych oraz kosztu zmiany istniejących systemów cen i podawania kwot pieniężnych.

¹⁰ Patrz również zalecenie Komisji z dnia 23 kwietnia 1998 r. dotyczące podwójnego podawania cen i innych sum pieniężnych (Dz.U. L 130 z 1.5.1998, str. 26).

Z wymogu stosowania kursu przeliczeniowego wynika, że nałożony prawem krajowym obowiązek podawania cen w obu walutach powinien najlepiej rozpocząć się po nieodwołalnym ustaleniu kursu przeliczeniowego przez Radę zgodnie z art. 123 ust. 5 TWE. Rozpoczęcie podawania cen w obu walutach przed tym terminem stanowi pewien problem, jako że poprzedza nie tylko przyszłą decyzję Rady dotyczącą uchylenia derogacji danego państwa członkowskiego, ale również decyzję o wysokości kursu przeliczeniowego. Stosowanie kursu zastępczego różniącego się od nieodwołalnie ustalonego kursu przynosi skutek przeciwny do zamierzonego, jako że w umysłach klientów mogą się pojawić wątpliwości oraz zamęt.

Po ustaleniu kursu przeliczeniowego podawanie cen w obu walutach powinno zacząć się jak najszybciej w celu rozpoczęcia procesu zapoznawania klientów z nową walutą. Idealnie byłoby gdyby trwało to przez okres sześciu do dwunastu miesięcy od dnia wprowadzenia euro, po którym należy ten proces zakończyć, aby nie przyniósł skutku przeciwnego do zamierzonego poprzez opóźnienie procesu przestawienia myślenia na kategorii euro. Dlatego też najlepiej byłoby zaplanować i ogłosić z wyprzedzeniem koniec okresu podawania kwot w obu walutach.

2.2.5. Potrzeba porozumień pomiędzy sprzedawcami detalicznymi a konsumentami w zakresie stabilnych cen

Obawa o ewentualny wzrost cen lub nadużycia stanowi jeden z głównych powodów leżących u podstaw braku entuzjazmu, czy nawet lęku, w stosunku do wprowadzenia euro w niektórych nowych państwach członkowskich. Nawet jeśli dane statystyczne wyraźnie wskazują, że wpływ na ceny był marginalny w pierwszej grupie państw strefy euro¹¹, opinia publiczna w wielu krajach nadal jest odmiennego zdania i istnieje wyraźna rozbieżność pomiędzy postrzeganiem a rzeczywistością. Oprócz wyjaśnienia tej sytuacji obywatelom, organy publiczne w państwach członkowskich przygotowujących się do przyjęcia euro powinny zdecydowanie podjąć niezbędne działania w celu zwiększenia zaufania klientów. Przykładowo, kilka krajów ogłosiło już, że będzie czynnie monitorować ceny w okresie wymiany waluty krajowej na euro i podawać wyniki tego monitoringu do wiadomości publicznej.

Zawarcie formalnych porozumień pomiędzy sprzedawcami detalicznymi i konsumentami w zakresie stabilności cen w toku wymiany waluty krajowej na euro, np. w formie kodeksów postępowania, stanowi niezbędny wymóg w tym zakresie. Powinno się je wynegocjować albo na szczeblu krajowym, albo sektorowym, a w proces ten powinny być zaangażowane odpowiednie stowarzyszenia konsumenckie. Porozumienia takie okazały się być niezwykle przydatne w czasie wymiany waluty krajowej na euro w pierwszej grupie państw strefy euro. Przedstawiciele sprzedawców detalicznych i przedsiębiorstw na szczeblu UE w kwietniu 2001 r. doszli do porozumienia w sprawie zasad postępowania w okresie wymiany waluty krajowej na euro. Sprzedawcy detaliczni zobowiązali się do ścisłego przestrzegania zasad przeliczania i zaokrąglania we wszystkich systemach podawania cen w obu walutach i zobowiązali się nie wykorzystywać wymiany waluty do celów ukrytego podnoszenia cen. W kontekście wymiany waluty krajowej na euro w pierwszej grupie państw zawarto również kilka takich porozumień na szczeblu krajowym. Należy zauważyć, że Łotwa planuje obecnie akcję „uczciwy przedsiębiorca” w ramach zestawu kilku środków mających na celu

¹¹ Według Eurostat (czerwiec 2003 r.) całociowy wpływ szacuje się na zakres od 0,09% do 0,28%, http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_PUBLIC/2-18062003-AP/EN/2-18062003-AP-EN.HTML.

zapewnienie uczciwego przeliczania cen oraz dokładnego zaokrąglania i podawania cen w euro. Firmy litewskie będzie się zachęcać do przyjmowania kodeksu dobrej praktyki handlowej, w ramach którego zobowiążą się nie wykorzystywać przyjęcia euro do podniesienia cen. W Słowacji w przygotowaniu jest dobrowolny kodeks etyczny będący jednym z kilku środków budowania zaufania klienta.

2.2.6. Administracja publiczna

Główna część przygotowań sektora publicznego obejmuje dwa elementy: po pierwsze, podjęcie działań niezbędnych do przyjęcia ustawodawstwa w sprawie wprowadzenia euro, a po drugie, zmiany istniejącego ustawodawstwa uwzględniające wprowadzenie jednolitej waluty. Cypr, Estonia, Łotwa, Litwa, Malta i Słowacja obecnie przechodzą proces sporządzania odpowiednich projektów przepisów ustawodawczych. Przy przeliczaniu kwot pieniężnych określonych w istniejących przepisach prawnych, na przykład przepisach podatkowych, ustawach dot. ubezpieczeń społecznych, przepisach dot. kar administracyjnych, opłat i dotacji, dobrą praktyką jest dostosowanie kwoty w euro na korzyść obywatela, jeśli niezbędne jest wyrównanie. Pozwala to uniknąć sytuacji, w której wymiana waluty krajowej na euro wywiera wpływ na inflację, i stanowi dobry przykład dla sektora prywatnego, celem zapewnienia stabilnych cen.

Przestawienie księgowości i systemów informatycznych administracji publicznej na euro należy starannie przygotować. Większość krajów przygotowała harmonogramy celem monitorowania postępu przestawiania ich najważniejszych systemów. Podobnie jak przedsiębiorstwa, administracja publiczna powinna zapewnić system podawania cen i kwot pieniężnych w obu walutach, na przykład na paskach wypłat urzędników państwowych, na fakturach i notach przedsiębiorstw publicznych, w zakresie płatności składek ubezpieczenia społecznego, itd.

Wszystkie zainteresowane państwa członkowskie powinny zadbać o to, by na planowanie i wdrożenie przejścia na euro, w tym na działalność komunikacyjną, przewidziane zostały niezbędne środki budżetowe i zasoby ludzkie.

Proces wyboru projektów stron narodowych przyszłych monet euro został zakończony w Estonii, Litwie i Słowenii już w 2005 r.. Słowacja również niedawno zakończyła wybór projektów (patrz załącznik 4).

Choć wymiana waluty krajowej na euro wchodzi w zakres odpowiedzialności poszczególnych państw członkowskich, wymiana informacji i doświadczeń znacznie pomaga państwom członkowskim w przygotowaniach. W tym celu Komisja ustanowiła sieć administracji publicznej, która stanowi forum wymiany informacji dla urzędników krajowych odpowiedzialnych za wymianę waluty krajowej na euro w ich krajach. W przypadku tej sieci korzysta się również z doświadczeń zdobytych podczas wymiany walut krajowych na euro w pierwszej grupie państw.

2.2.7. Działalność komunikacyjna

Estonia, Litwa i Słowenia przyjęły strategie komunikacji w sprawie euro w 2005 r. i podpisały umowy o partnerstwie z Komisją w dniu 8 listopada 2005 r. Ich kampanie informacyjne rozpoczęły się później i obejmowały takie działania jak strony internetowe, publikacje, tożsamości wizualne, bezpłatne linie telefoniczne poświęcone euro, itp. Cypr i Malta zakończyły strategie komunikacyjne w kwietniu 2006 r. i zawarły umowy o

partnerstwie z Komisją w dniu 5 maja 2006 r. Łotwa i Słowacja przedstawiły pierwsze projekty strategii komunikacyjnych. Polska, Czechy i Węgry nie rozpoczęły jeszcze planowania żadnych czynności informacyjnych ani komunikacyjnych.

W ramach tych partnerstw Komisja wspiera szereg działań opracowywanych przez organy krajowe, takich jak publikacje, akcje medialne, materiały promocyjne, konferencje i seminaria, sondaże opinii publicznej, itd. Krajowe akcje komunikacyjne powinny rozpocząć się znacznie wcześniej przed wprowadzeniem euro i trwać przez kilka miesięcy po zakończeniu okresu podwójnego obiegu. Oprócz partnerstw Komisja nadal wspiera programy twinningowe, w ramach których państwa członkowskie strefy euro wymieniają się doświadczeniami z państwami członkowskimi przygotowującymi się do przyjęcia euro. Obecnie w trakcie realizacji znajduje się siedem różnych projektów twinningowych między nowymi państwami członkowskimi a państwami strefy euro.

Zorganizowane zostały różne imprezy publiczne, takie jak konferencje (np. w Lublanie w dniu 17 marca 2006 r.) oraz wystawy na temat genezy monet euro (Litwa i Austria); podobne wystawy w Słowenii, Łotwie i Cyprze mają się odbyć w kolejnych miesiącach. Seminaria dla dziennikarzy odbyły się w Brukseli i Frankfurtzie oraz w stolicach Słowenii, Estonii i Litwy.

2.2.8. *Wniosek*

Ogólnie rzecz biorąc, kraje mające ambicję przyjąć euro w 2008 r. muszą niezwłocznie przyspieszyć przygotowania. Dotyczy to zwłaszcza Cypru, który nie przyjął jeszcze oficjalnie planów wymiany waluty krajowej na euro, oraz Malty, która dokonała tego dopiero niedawno. Ponadto większość planów wymiany waluty krajowej na euro należy wzmocnić pod wieloma względami. W szczególności powinno się na wczesnym etapie zawierać porozumienia pomiędzy sprzedawcami detalicznymi a konsumentami celem uniknięcia podwyżek cen w okresie przejścia na euro. Takie porozumienia powinny przewidywać uczciwe ustalanie cen i podawanie ich w obu walutach. W odniesieniu do tego ostatniego zagadnienia, wszystkie systemy podawania cen w obu walutach powinny spełniać określone normy (w szczególności stosowanie kursu przeliczeniowego; podawanie cen w sposób jednoznaczny, łatwy do zidentyfikowania i czytelny).

3. NASTAWIENIE OPINII PUBLICZNEJ W NOWYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH

Wyniki badania opinii publicznej Eurobarometru w nowych państwach członkowskich, przeprowadzonego w kwietniu 2006 r.¹², pokazują względną poprawę postrzegania euro przez opinię publiczną. Jednocześnie potwierdzają, że większość obywateli nadal czuje się niedoinformowana o euro, o czym świadczy również fakt, iż prawie połowa obywateli w nowych państwach członkowskich obawia się, iż euro spowoduje wzrost inflacji w ich kraju¹³. Liczba respondentów obawiających się wzrostu cen w okresie wymiany waluty krajowej na euro również jest wysoka. Tabela 3 przedstawia przegląd zmian opinii publicznej na temat euro w przedmiotowych krajach od czasu pierwszego badania opinii publicznej Eurobarometru we wrześniu 2004 r. Załącznik 5 przedstawia główne wyniki ostatniego badania opinii publicznej.

¹² http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl183_en.pdf.

¹³ Obawie tej przeczą dane statystyczne dotyczące rocznych wskaźników inflacji w strefie euro, które nigdy nie przekroczyły 2,4% od czasu wprowadzenia euro w 1999 r.

Tabela 3

Średni odsetek respondentów w nowych państwach członkowskich...	Eurobarometr kwiecień 2006 r.	Eurobarometr wrzesień 2005 r.	Eurobarometr wrzesień 2004 r.
... spodziewających się pozytywnych skutków wprowadzenia euro dla ich kraju	52%	38%	44%
... którzy osobiście cieszą się z tego, że euro zastąpi/mogłoby zastąpić walutę krajową	48%	36%	42%
... którzy czują się dobrze poinformowani o euro	37%	32%	34%
... którzy sądzą, że wprowadzenie euro spowoduje wzrost inflacji	46%	48%	48%
... którzy obawiają się nadużyć w zakresie cen w okresie przejścia na euro	74%	75%	71%

ANNEX 1 - Preparations at Community level

1. Community legal framework

Having regard to the Commission's proposal¹⁴ for amending Council Regulation (EC) No 974/98 on the introduction of the euro¹⁵, the Council has adopted Regulation (EC) No 2169/2005 on 21 December 2005.¹⁶ The amended Regulation now includes the rules for the introduction and the use of the euro in Member States adopting the euro after 2006.

Building on the provisions governing the initial establishment of the euro area, the revised rules allow for two new changeover scenarios in addition to the transitional period scenario¹⁷ applicable for the first-wave euro-area Member States: Member States can now also opt for a “big bang” scenario or a “big bang” scenario combined with a “phasing-out” period. Under the “big bang” scenario the introduction of the euro as the currency and the introduction of euro banknotes and coins coincide. This scenario allows for a more expeditious changeover to the euro now that euro banknotes and coins are widely available. Yet, this approach imposes rigorous timing requirements which might not in all cases be met by the economic actors. The “big bang” scenario combined with a “phasing-out” period thus offers a more gradual phasing out of the national currency by providing some scope for continuing to refer during a limited period to the national currency units in newly created legal instruments.¹⁸

In addition, the amended Regulation introduces binding rules on the exchange free of charge of national banknotes and coins during the changeover period by credit institutions in Member States which will adopt the euro. The rules for the adoption of the euro by the first-wave euro-area Member States and Greece did not contain a comparable obligation, although such practice was recommended by the Commission.¹⁹

2. Euro banknotes and coins

Euro-area entrants can start producing euro banknotes and coins as soon as the Council lifts the Member State's derogation. However, as far as euro banknotes are concerned, the ECB has decided that these countries will be able to borrow the necessary volumes of euro banknotes from the Eurosystem and, as part of the pooling arrangement, pay them back after the changeover with euro banknotes produced by their own supply arrangements.

Regarding the preparations for the start of the coin production by future euro area entrants, meaningful progress has been made since November 2005. While a future euro area Member States may only start producing euro coins once its derogation has been lifted, a number of preparatory tasks – including the production of limited quantities of test coins – may be

¹⁴ COM(2005) 357.

¹⁵ OJ L 139, 11.5.1998, p. 1. This Regulation was amended in order to allow Greece to join the euro area in 2001 by Regulation (EC) No 2596/2000 (OJ L 300, 29.11.2000, p. 2).

¹⁶ Council Regulation (EC) No 2169/2005 of 21 December 2005 amending Regulation (EC) No 974/98 on the introduction of the euro (OJ L 346, 29.12.2005, p. 1).

¹⁷ The transitional period is a period of three years at most beginning on the euro adoption date and ending on the date on which euro banknotes and coins acquire the status of legal tender in a given Member State.

¹⁸ For further details see Torsten Schäfer, Occasional Paper "The Legal Framework for the Enlargement of the Euro Area", http://www.ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasionalpapers_en.htm.

¹⁹ Cf. Commission Recommendation of 11 October 2000 on measures to facilitate the preparation of economic operators for the changeover to the euro (OJ C 303, 24.10.2000, p. 6).

carried out before this time. In the framework of their preparations for future euro coin production, Estonia, Lithuania and Slovenia have signed Memoranda of Understanding with the Member States of the euro area and the European Commission in January and February 2006, respectively. The Commission subsequently transferred the required copyrights, and the national mints transferred the available minting tools for the common sides of the euro coins, to the three Member States concerned. Cyprus has recently requested the signing of such a Memorandum of Understanding.

On 7 June 2005, at the initiative of the Commission, the Ecofin Council had decided that the common sides of the 1- and 2-euro and the 10-, 20- and 50-cent coins, which currently depict the EU before it was enlarged from 15 to 25 Member States, should be modified in order to represent Europe as a whole. Following this decision, the necessary design and technical work is currently being finalised so that new euro area entrants can strike and issue euro coins with the new common side already from 2007.

New common sides of the 1- and 2-euro coins and of the 10-, 20- and 50-cent coins

3. Communication activities

The European Commission continued to implement its communication activities on the euro and EMU in close cooperation with Member States and other Community institutions. Helping the new Member States intending to introduce the euro in 2007 or 2008 in their communication campaigns still constitutes the main priority.

The Commission also developed during the last 6 months a number of activities linked to the enlargement of the euro area, such as opinion polls, surveys and studies.²⁰ Moreover, brochures and posters for the general public²¹, a website dedicated to the euro²² and promotional material were made available.

To ensure an easy recognition of its information products, a visual identity has been developed for all communication products and activities on the euro and EMU financed under the PRINCE programme and developed by the Commission or a Member State under a partnership agreement with the Commission.

²⁰ http://europa.eu.int/comm/public_opinion/index_en.htm.

²¹ http://europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/general/general_en.htm.

²² http://europa.eu.int/comm/economy_finance/euro/our_currency_en.htm.

ANNEX 2 – List of relevant changeover characteristics

The table below provides an overview of certain relevant changeover characteristics in each Member State concerned. It is solely based on officially approved and publicly available information and does therefore not reflect preparations which are still under way. It should be noted that the state and degree of progress of preparations should be assessed in the context of the target date, as preparations tend to step up with the proximity of the changeover.

X: Officially approved/ established and published
(in particular in the national changeover plan)

	CZ	EE	CY	LV	LT	HU	MT	PL	SI	SK	SE
Changeover plan											
National target date	X	X	X	[X]	[X]	X	X		X	X	
National Changeover Plan		X		X	X		X		X	X	
National Changeover Committee	X	X	X	X	X		X		X	X	
Cash Changeover details											
Type of scenario		X	X	X	X		X		X	X	
Length of dual circulation period		X	X	X	X		X		X	X	
Exchange at commercial banks after dual circulation period		X	X	X	X		X		X	X	
Exchange at central bank after dual circulation period		X	X	X	X		X		X	X	
Frontloading of financial institutions		X		X	X		X		X	X	
Sub-frontloading of retailers		X		X	X		X		X	X	
Sub-frontloading of the general public		X ²³									
Deferred debiting					X						
Piggy coin operations ²⁴		X			X						
Arrangements for extended bank opening hours around €-day											
ATMs dispensing euro only as from €-day		X		X	X		X		X	X	
Denominations of notes in ATMs specified		X							X		
Transport and storage for euro cash		X									
Transport and storage for legacy cash		X		X							
Change only given in euro by retailers as from €-day		X	X		X				X	X	
Euro coins kits for retailers							X		X		
Euro coins kits for the general public							X		X		
Design of national side of the euro coins		X	X		X				X	X	
Supply arrangements for euro coins		X							X		

²³ Exchange at banks at the conversion rate without service fees.

²⁴ This term refers to campaigns encouraging citizens to deposit hoarded cash with banks well in advance of the changeover to the euro.

	CZ	EE	CY	LV	LT	HU	MT	PL	SI	SK	SE
Further changeover details											
Necessary adaptations of national law identified		X		X	X				X	X	
Dual display of prices before €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of prices after €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of utility bills		X							X	X	
Dual display of civil servants' wages											
Voluntary dual display of prices		X			X		X			X	
Agreements on price stability or fair pricing				X	X						
Price monitoring projects		X		X	X		X			X	
Training for cash handlers		X		X			X			X	
Accounting adaptations		X		X						X	
Share capital conversion		X					X			X	
Rounding rules in legislation		X							X	X	
Evaluation of the costs involved for the public sector											
Twinning agreement			X		X	X	X	X	X	X	
Communication activities											
Communication strategy		X	X	X	X		X		X	X	
Partnership agreement		X	X		X		X		X		

ANNEX 3 – Table: State of practical preparations (June 2006)

	Czech Republic	Estonia
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2010 (*) (*) Preliminary date	1 January 2008
National co-ordinating institution	On 23 November 2005 the Deputy Minister of Finance has been appointed as the National Coordinator of the Euro Introduction. The National Co-ordination Group on Euro Introduction was established and had its first meeting on 20 February 2006. Consequently six Working Groups were established for particular areas of the euro preparatory activities.	The National Changeover Committee, chaired by the Secretary General of the Ministry of Finance, was created on 27 January 2005.
(Approved) National Changeover Plan	The Czech Republic's Euro Accession Strategy was approved by the Government in October 2003: http://www.cnb.cz/euro_index.php The Institutional Arrangements for Introduction of the Euro in the Czech Republic were approved by Government on 23 November 2005. The National Changeover Plan will be submitted to the government by the end of December 2006.	First draft of euro adoption plan was approved by the government on 1 September 2005: http://www.fin.ee/index.php?id=13324 . 4 th version of Estonia's National Changeover Plan, approved by the National Changeover Committee on 18 May 2006 http://euro.eesti.ee/EU/Prod/Euroveeb/Main_Page/left_menu_content4748/Changeover_to_the_euro_in_Estonia/europlan_en.jsp
Changeover details		
Type of scenario	Under consideration – proposal to be submitted to the government by the end of August 2006.	"Big bang"
Dual circulation period		2 weeks
Exchange of national banknotes and coins		Banknotes and coins: Commercial banks at least 6 months after €-day free of charge, some branches 12 months. Central Bank indefinitely, free of charge.
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins		Campaign for collection of coins before €-day planned; credit institutions are recommended to launch early cash deposit campaigns.
Frontloading and sub-frontloading		Frontloading 2 months before €-day; sub-frontloading by credit institutions to major clients 1 month before €-day (precondition: no distribution to general public before €-day). Banks will offer to change kroons into euro banknotes at the conversion rate and without a service fee at least one month prior to €-day.
ATMs issuing euro only		All ATMs will dispense euro only within 48h as of €-day.

Change in euro only		In general, change will be given in euro, but the possibility of giving change in kroons remains for the dual circulation period
Dual display of prices		Compulsory: 6 months before and after €-day.
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)		Monitoring of the prices of certain frequently consumed goods and services under the supervision of the Ministry of Economic Affairs and Communications.
Adaptation of national law	Methodology and legislative analysis for national law adaptation is being prepared in the framework of the Working Group for Legislation of the National Co-ordination Group on the Euro Introduction.	Act on the Introduction of the Euro ("umbrella law") and amendments to the Business Code are expected to be passed to the parliament by September 2006.
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Competition under consideration.	Design selected and published in December 2004.
Nr of different coin designs		1 design.
Coin supplier	Not decided yet. The current coin supplier, the Czech Mint, is an independent division of Jablonex Group a.s.; the Czech Mint is connected with the National Bank by business contracts based on tender procedures.	Coins to be minted abroad; following an international tender euro coins will be minted by the Mint of Finland.
Estimation on the need for banknotes and coins	230 million banknotes and 950 million coins.	150-200 million coins.
Communication activities		
Communication strategy	Under preparation within the framework of the Working Group for Communication.	Endorsed by the National Changeover Committee on 21 June 2005 and updated on 18 May 2006.
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Government/Ministry of Finance; Central Bank		www.euro.eesti.ee , launched in January 2006.
Partnership agreement		Signed 8 November 2005.
Other issues		
ERM II entry		28 June 2004
Twinning agreement		

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Cyprus	Latvia
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2008	1 January 2008 (under revision)
National co-ordinating institution	Joint coordination by the Minister of Finance and the Central Bank of Cyprus, established on 29 December 2004.	The Steering Committee for the preparation and coordination of the euro changeover was established on 18 July 2005.
(Approved) National Changeover Plan	The National Changeover Plan has been approved by the National Advisory Committee on 29 March 2006. Still to be approved by the Council of Ministers.	The Cabinet of Ministers of the Republic of Latvia has approved the Action Plan for Implementation of the Single European Currency of the on 1 November 2005, and the first draft of Latvia's National Euro Changeover Plan on 28 February 2006 (Government order No.148, 6 March 2006).
Changeover details		
Type of scenario	"Big bang" envisaged	"Big bang"
Dual circulation period	1 month envisaged	1 month
Exchange of national banknotes and coins	It is envisaged that the Central Bank will exchange banknotes for 10 years and coins for 2 years. Banks will exchange national banknotes and coins for euro, free of charge, at least for the amount of £ 1.000 for banknotes and £ 50 for coins, for a period of 6 months after €-day.	Commercial banks, currency exchange offices and post offices for 6 months after €-day free of charge; the Bank of Latvia will exchange without time limit free of charge.
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	Campaign envisaged around September 2007 encouraging people to use hoarded cash or deposit it with banks.	Not envisaged due to the high nominal value of coins in Latvia and their intensive use in day-to-day payments.
Frontloading and sub-frontloading	Envisaged from November to December 2007.	Frontloading to banks starts on 1 December 2007, sub-frontloading on 15 December 2007 (precondition: euro banknotes and coins may not be publicly circulated before €-day).
ATMs issuing euro only	Arrangements with banks on this issue are currently being worked out with the aim to have all ATMs dispensing small denominations (10€ and 20€) from €-day	As of 1 January 2008 ATMs will dispense euro banknotes only.
Change in euro only	It is planned that the retail sector will be frontloaded with euro coins so as to give change in euro only as from €-day, to the extent possible.	After the end of the dual circulation period.
Dual display of prices	Starting one month after the abrogation of the derogation, until six months after the adoption of the euro (preliminary period).	Compulsory three months before and one year after €-day.
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with		Monitoring of price developments in retail trade, verification procedure on the accuracy of price displays

retailers)		and "fair trader" campaign envisaged.
Adaptation of national law	A draft "umbrella law" for the adoption of the euro in Cyprus is currently being prepared; the law is planned to be adopted at the end of 2006.	"Umbrella law" on basic provisions for the introduction of the euro in Latvia is currently being prepared. All ministries are involved in the review of national legislation to identify the necessary amendments and required new legislative acts.
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Will be submitted to the Council of Ministers for final approval shortly.	In process.
Nr of different coin designs	3 designs.	4 designs.
Coin supplier	Coins to be minted abroad at approved national and/or private mints, through tender procedures.	Coins to be minted abroad. Tender for production of coins will be organised after design finalisation.
Estimation on the need for banknotes and coins	79 million banknotes (value € 1730m), 545 million coins (value € 147,4m).	87 million banknotes and 300 million coins.
Communication activities		
Communication strategy	A Comprehensive Strategic Communication Plan for the Adoption of the Euro in the Republic of Cyprus, approved by the Council of Ministers on 5 April 2006.	"Communication strategy for the euro changeover in Latvia" approved by the Steering Committee of Latvia's euro implementation project on 12 April 2006.
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Ministry of Finance/Government; Central Bank	www.euro.cy , activated on 31 May 2006 as part of the communication campaign official kick-off event.	Planned euro changeover website: www.euro.lv . Updated information on the euro changeover process is available on the website of the Ministry of Finance: http://www.fm.gov.lv/page.php?id=105 .
Partnership agreement	Signed on 5 May 2006.	Planned to be signed in 2006.
Other issues		
ERM II entry	2 May 2005	2 May 2005
Twinning agreement	Between IE – MT – CY: communication and information strategy (finalised); between GR – CY: technical issues related to the changeover.	

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Lithuania	Hungary
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2007 (under revision)	1 January 2010
National co-ordinating institution	Commission for the Coordination of the Adoption of the Euro in Lithuania, established on 30 May 2005.	Preparatory work is ongoing in the Ministry of Finance and Magyar Nemzeti Bank (central bank of Hungary).
(Approved) National Changeover Plan	The first version of the National Changeover Plan was approved by the government on 29 September 2005. The draft second version of the National Changeover Plan, dated April 2006, was published: http://www.finmin.lt/notes_images/web/stotis_informacijos/0/80C39F584F795D97C22570AD0054C826/\$File/LT%20Changeover%20plan_en.pdf	
Changeover details		
Type of scenario	"Big bang".	"Big bang" with possible phasing out features.
Dual circulation period	15 days.	1 month.
Exchange of national banknotes and coins	Commercial banks: free of charge during 60 days after €-day. Central bank: free of charge for an unlimited period.	Credit institutions and post offices: at least during dual circulation period. Magyar Nemzeti Bank: in case of banknotes for 20 years and in case of coins for 5 years after the end of dual circulation period.
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	Consumers will be encouraged to deposit cash with banks as early as possible.	
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading of euro banknotes to commercial banks one month before €-day at the latest and of euro coins three months before €-day at the latest. Sub-frontloading of euro banknotes and coins to retailers in December 2006.	
ATMs issuing euro only	As from €-day ATMs will dispense euro banknotes.	
Change in euro only	Recommendation to give change in euro only.	
Dual display of prices	Compulsory: 120 calendar days before €-day until 120 days after €-day; voluntary: recommendation to use dual display as early as possible after the adoption of the conversion rate.	
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)	Business organisations will be encouraged to adopt a Code of Good Business Practice (on correct conversion, no price increases etc.); enterprises committing themselves will be	

	authorised to use the special logo of the Code.	
Adaptation of national law	Draft Law on the Adoption of the Euro has been prepared (rules on conversion and exchange of the litas to the euro, withdrawal of litas from circulation, publication of the images of notes and coins, redenomination of securities, dual display of prices etc.). The law will be adopted after decision on the abrogation of the derogation. All existing legal acts that need to be adapted with a view to the euro have been identified by December 2005. The necessary amendments will be adopted by 1 December 2006. This does not include replacing references to the litas with references to the euro, which will be carried out after the adoption of the euro in Lithuania.	
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Approved.	
Nr of different coin designs	3 designs.	
Coin supplier	Lithuanian Mint.	National Mint.
Estimation on the need for banknotes and coins	Estimation of 118 million banknotes and 290 million coins has been made on the condition that the euro will be introduced on 1 January 2007.	0,5 billion banknotes and 1 billion coins.
Communication activities		
Communication strategy	"Public information and communication strategy on the adoption of the euro of Lithuania" was approved by the government on 29 September 2005.	
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Ministry of Finance/Government; Central Bank	Websites of the Bank of Lithuania (www.lb.lt) and of the Ministry of Finance (www.finmin.lt). National website planned as from EU Council decision on the abrogation of the derogation.	
Partnership agreement	Signed on 8 November 2005.	
Other issues		
ERM II entry	28 June 2004	
Twinning agreement	Between NL – SI – LT: communication and information strategy; between BE – LT on tax-related question; between BE – LT on departmental management related to the changeover.	Between AU – HU: communication and information strategy (finalised).

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Malta	Poland
Changeover plan		
National target date for euro adoption	1 January 2008	
National co-ordinating institution	Two Committees appointed on 13 June 2005: a Steering Committee and a National Euro Changeover Committee (NECC) reporting to it.	Inter-institutional working group Ministry of Finance – national central bank.
(Approved) National Changeover Plan	The Second Updated Master Plan for the Euro Changeover in Malta was adopted by the government on 12 June 2006 http://mfin.gov.mt/image.aspx?site=NECC&ref=Master%20Plan%202	
Changeover details		
Type of scenario	"Big bang" with a phasing out period.	
Dual circulation period	January 2008.	
Exchange of national banknotes and coins	It is planned that, as from 2 January 2008, credit institutions will start accepting the exchange of Maltese lira notes into euro notes and coins, free of charge for their clients and up to a 'household amount' of Lm 250 for non-bank clients. In both cases free exchange is planned to be provided until the end of March 2008. The Central Bank of Malta will continue to exchange all Maltese lira coins and notes, subject to anti-money laundering regulations, for two years and ten years respectively after the end of the dual circulation period.	
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	A de-hoarding campaign will be initiated at national level as from September 2006.	
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading to banks is planned to start from late October/early November 2007 and sub-frontloading by credit institutions is planned to start from 17 th December 2007.	
ATMs issuing euro only	Planned as from 1 January 2008.	
Change in euro only	Planned as from 1 January 2008.	
Dual display of prices	Voluntary dual display of prices is planned to start between January 2007 and June 2007 and to end on 30 June 2008.	
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)	Presently in consultation within the NECC for the establishment of a Retailers Euro Changeover Best Practice Initiative (RECBPI). The RECBPI provides for the conclusion of formal agreements in which retailers voluntarily commit themselves towards best practices that	

	ensure price fairness, transparency and stability and that assist the consumers to become familiar with the new currency. The needs of vulnerable persons are taken into account. A Euro Observatory on the basis of EC Recommendation 98/288/EC is in the process of being set up.	
Adaptation of national law	The draft Euro Adoption Bill 2006 ("umbrella law") is currently being debated in Parliament.	
Euro banknotes and coins		
Design of the national side	Public consultation process for the selection of the designs for the national side of the euro coins launched on 14 January 2006; its initial phase lasted until 29 January 2006. The second and final phase of the process was completed by 9 June 2006.	Public survey.
Nr of different coin designs	3 designs.	
Coin supplier	Coins to be minted abroad by national mints.	National Mint.
Estimation on the need for banknotes and coins	Estimated 43 million euro notes. Estimated 108 million euro coins.	Between 4 and 5 billion coins.
Communication activities		
Communication strategy	"Multi-annual communication strategy in preparation for the adoption of the euro (2006-2008)" adopted by the Steering committee for the adoption of the euro on 19 April 2006. The NECC has prepared a detailed action plan for 2006 and 2007 including a significant information campaign reaching specific target groups including consumers, the business community, children, the elderly and vulnerable groups. It has recruited a team of information officers to assist the general public and has also launched a national helpline to assist the different target groups.	
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Government/Ministry of Finance; Central Bank	http://www.euro.gov.mt	
Partnership agreement	Signed on 5 May 2006.	
Other issues		
ERM II entry	2 May 2005	
Twinning agreement	Between IE – MT – CY: communication and information strategy (finalised).	Between DE – PL: communication and information strategy and practical issues.

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (June 2006)

	Slovenia	Slovakia	Sweden
Changeover plan			
National target date for euro adoption	1 January 2007	1 January 2009	Not yet decided.
National co-ordinating institution	The Coordinating Committee for Technical Preparations to Introduce the Euro was created in July 2004.	Ministry of Finance	
(Approved) National Changeover Plan	A Masterplan for the Euro Changeover was approved in January 2005. First update adopted by the government on 2 February 2006. Both documents are available on: http://www.bsi.si/en/publications.asp?MaId=717.	The National Changeover Plan was approved on 6 July 2005: http://www.nbs.sk/ZAKLNBS/PUBLIK/BROZURY/NARPLAN.PDF (Slovak) http://www.nbs.sk/ZAKLNBS/PUBLIK/BROZURY/NARPLANA.PDF (English).	
Changeover details			
Type of scenario	"Big bang".	"Big bang".	
Dual circulation period	1 January to 14 January 2007.	16 days.	
Exchange of national banknotes and coins	Commercial banks will exchange banknotes and coins free of charge until 1 March 2007; Banka Slovenije will exchange tolar banknotes without time limit free of charge, and tolar coins until 31 December 2016.	Commercial banks exchange banknotes until end 2009 and coins until June 2009 (free of charge). The Central Bank exchanges banknotes without time limit and coins for 5 years.	
Campaign for rapid withdrawal of national banknotes and coins	A campaign of the banking sector is planned for the rapid withdrawal of national banknotes and coins.		
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading of coins to banks as of 1 September 2006, of banknotes as of 11 December 2006; sub-frontloading of coins as of 1 December 2006, of banknotes as of 11 December 2006; coin starter kits for the general public as of 15 December 2006.	One to four months prior to €-day.	
ATMs issuing euro only	ATMs will only dispense € 10 and € 20 banknotes as of €-day.	As of €-day ATMs will issue euro only.	
Change in euro only	Change will be given in euro only as of €-day.	Change will be given in euro only.	
Dual display of prices	Compulsory from 1 March 2006 till 30 June 2007.	Compulsory: from one month after fixing of conversion rate till one year after euro adoption. Voluntary: for further 6 months.	
Consumer confidence building measures (e.g. agreements with retailers)	Price Watch Project: The Consumer Association of Slovenia is monitoring price developments in the retail sector for specific goods and services in co-operation with the Statistical Office of	Evolution of prices in 2008 and 2009 will be closely monitored; consumers will be informed of the results; consumers can raise complaints to supervisory bodies or apply to the courts; voluntary ethical code is prepared	

	the Republic of Slovenia and will publish the names of retailers who increase prices excessively.	with retailers and entrepreneurs.	
Adaptation of national law	The draft Introduction of the Euro Act has been sent to the ECB for consultation on 3 May 2006. Amendments to the Salary Tax Act have been adopted in December 2005; amendments to the Bank of Slovenia Act, to the Payment Transactions Act, to the Misdemeanours Act and to the Companies Act have been adopted in April 2006. A draft amendment to the Collateralisation Act has been submitted to the parliament in April 2006.	"Umbrella law" planned to be adopted by 1 January 2008. The necessary amendments to existing legislation have been identified by January 2006 and are envisaged to be adopted in 2008 at the latest.	
Euro banknotes and coins			
Design of the national side	Approved.	Final design of the national side for the euro coins was chosen by public tender followed by an opinion poll and announced in December 2005.	
Nr of different coin designs	8 designs.	3 designs.	
Coin supplier	Coins to be minted by national mints abroad; the Mint of Finland has been chosen as producer of euro coins.	National Mint.	
Estimation on the need for banknotes and coins	94 million banknotes and 234 million coins.	400 million coins.	
Communication activities			
Communication strategy	Endorsed by Bank of Slovenia on 19 May 2005 and by the government on 2 June 2005.	Communication strategy on the euro introduction in the Slovak Republic is part of the National Changeover Plan.	
Addresses of websites on euro changeover, activation date: Government/Ministry of Finance; Central Bank	National website on euro changeover: http://www.evro.si , activated on 15 February 2006. Special section on the euro on the webpage of Bank of Slovenija: http://www.bsi.si . Toll-free phone line: 080 2002 (Evrophon).	http://euro.vlada.gov.sk ; http://www.euromena.sk .	
Partnership agreement	Signed on 8 November 2005		
Other issues			
ERM II entry	28 June 2004	28 November 2005	
Twinning agreement	Between NL – SI – LT: communication and information strategy.	Between AU – SK: communication and information strategy; Between BE – SK: technical issues related to the changeover.	

ANNEX 4 - Euro coins designs of the future national sides of Slovakia

2-euro coins

1-euro coin

50-cent coin

20-cent coin

10-cent coin

**Copper plated coins
(1-,2- and 5-cent coins)**

ANNEX 5 - State of public opinion in the recently acceded Member States

The European Commission recently commissioned a new Eurobarometer survey on the public opinion in the recently acceded Member States concerning citizens' attitudes to and knowledge on the introduction of the euro. Gallup Europe conducted this survey in April 2006. This was the third such Eurobarometer survey after September 2004 and 2005, again polling over 10,000 citizens.

1. The perception and support for the single currency improved

The overall perception and support for the euro has markedly improved, even exceeding the more favourable levels of September 2004, thus probably reflecting the improved general climate in Europe over the last months. The consequences of the introduction of the euro for the country and on personal level are deemed much more positive: 52% think that the euro would be rather or very positive for the country and 46% on personal level, with the support being highest in Slovenia (58% and 53% respectively). In the perception of people, the overall environment has become more in favour of their country joining the euro area. However, the level of support varies widely among countries. The population in the three Baltic States are the least happy about the forthcoming replacement of their national currency.

2. The knowledge about the euro remains mixed

Respondents in the recently acceded Member States are relatively familiar with the common currency: most people have seen euro banknotes (80%) or euro coins (75%), although much less used them already (45% and 41% respectively). This level of information is essentially unchanged relative to last year. As in the past, Slovenes are most familiar with the euro banknotes and coins. The usage of the euro has slightly increased but varies widely between countries. However, only a minority (46% for banknotes and 41% for coins) is able to correctly identify whether or not the designs differ between countries.

The knowledge among the general public about the framework conditions for euro adoption has not improved. Only 38% (unchanged since September 2005) are able to indicate the correct number of euro-area Member States. While all new Member States are expected to join the euro area in due time, a significant majority (69% compared with 58% in the previous survey) believes that their country can choose whether or not to introduce the euro. Opinions on the expected date of euro introduction seem to converge with a realistic assessment of the national target dates.

3. Citizens want to be informed early on

According to the survey, more people feel well-informed than in the previous survey (37% relative to 32%), most notably in Slovenia, suggesting that the communication efforts on European and national level are starting to bear fruit. However, the majority of citizens (60%) still consider themselves not very or not at all informed. The perceived level of information is disappointingly low in some countries with more imminent national target dates for euro introduction such as Latvia, Malta, Estonia and Cyprus. Respondents confirmed previous results that early information on the introduction of the euro is appreciated.

As regards the source of information on the euro, the current survey confirms that people trust above all National Central Banks (77%), followed by the European Institutions (70%). As regards the channels, strongest preference is expressed for traditional media (TV, papers,

radio) but also internet, and banks even though the use of bank services is still relatively low in some of these countries. Most citizens identify practical information as the preferred topics for the national campaigns e.g. the conversion rate (93%) and the changeover scenario (90%). 92% seek information on how to avoid price abuses. The current survey confirms that the dual display of prices (86%) and amounts on bills and invoices (76%) is judged the most essential tool for preparing the population for the new scale of values.

4. People's expectations and fears regarding the adoption of the euro are subdued

The picture in this respect is somewhat mixed and contradictory. Expectations towards the euro as an international currency and towards the role of Europe in the world are increasingly positive. Concerns about the loss of control over economic policy or the loss of national identity are lowering. A broad and increasing majority expects tangible benefits for daily life like for travelling and price transparency.

Since the introduction of the euro in 1999, prices have been stable and inflation rates in the euro area did not exceed 2.4% p.a. Surprisingly, most citizens in the new Member States (46%) fear that the introduction of the euro will increase inflation in their country. Albeit rising, the share of those who believe that the euro might help to maintain price stability remains low at 29%.